

Utbildning och arbetsmarknad
Benny Wetterberg
Utvecklingschef

Utbildnings och arbetsmarknadsnämnden
Sala kommun

SKRIVELSE

Ösby elevhem – begäran om fler platser

BAKGRUND

Efterfrågan på elevhemsplatser på Ösby naturbruksgymnasium har de senaste åren ökat.

Under innevarande läsår har skolan tvingats meddela flera elever från andra kommuner att boendeplats inte kan anordnas. Elever har av detta skäl tvingats avstå från utbildningen och valt annan skola. Sala kommun har därmed tappat intäkter i form av interkommunal ersättning.

Det finns alltså lediga elevplatser på skolan men, som på grund av brist på boendeplatser, inte kunnat tas i anspråk.

För att kunna ta emot fler elever behöver Ösby fler platser på elevboendet.

Boendeplatserna på Ösby

Det finns totalt cirka 85 boendeplatser på Ösby.

Därutöver finns elever som själva ordnat boende på annat håll.

För anställda inom skolan finns relativt rigorösa kontroller, exempelvis genom att registerutdrag krävs vid anställning. Motsvarande kvalitetssäkring finns inte när det gäller privata hyresvärdar som hyr ut rum eller annan bostad till ungdomarna. Även om skolan efter en övergripande bedömning kan bidra med kontakter, får berörda elever och vårdnadshavare själva ansvara för sådana hyreskontrakt. Det bör samtidigt betonas att det hittills inte funnits några betydande problem som kommit till skolans kännedom, när det gäller privata hyresvärdar.

Inför läsårsstarten 2021 har skolan gjort extra ansträngningar för att kunna erbjuda alternativa boendemöjligheter för det växande antalet elever. Det har funnits visst gensvar i Sala och dess omnejd, men alltså inte tillräckligt.

Skolans ambition har varit att de yngsta eleverna, det vill säga i årskurs 1 och 2, i första hand ska ha tillgång till boendeplatserna på elevhemmen vid skolan. I årskurs 3 bedöms eleverna i de flesta fall kunna ordna med boende själva, eller pendla. Men även vissa äldre elever kan av olika skäl ha svårt att hantera eget boende, utan det stöd som finns vid Ösby.

De flesta boendeplatserna vid Ösby finns i de sex elevhemmen. Rummen är av enklare standard med gemensamt allrum, kök, tvättstuga och dusch. Hälften av

Utbildning och arbetsmarknad

boendeplatserna saknar egna toaletter. För merparten av eleverna fungerar det bra, men det finns också elever som av olika skäl har mycket svårt att dela sådana faciliteter med andra. Det finns tillgång till några enstaka rum med egen toalett och dusch.

Behov av utökning

Vid fortsatt elevtillströmning i nivå med senare år, saknas ungefär 20 platser.

Om det finns planer på att utöka programutbudet till att även omfatta besöksnäring och turism, kommer behovet att öka ytterligare.

Det skulle alltså behövas minst ett elevhem till utifrån antalet elever. Redan med nuvarande efterfrågan skulle ett sådant kunna fyllas och situationen väntas bli ännu mer akut 2022.

Om ambitionen är att underhålla nuvarande elevhem och säkerställa lokalernas byggnadstekniska skick, behövs också en långsiktig plan och sannolikt evakueringslokaler under renoveringstiden.

Alternativa lösningar

Det finns idag ett elevhem som inte är i bruk då det på grund av skador är obeboeligt. De används som förråd. Att åtgärda detta har tidigare beräknats, och visat sig generera kostnader som kan jämföras med nyproduktion, men ändå inte leda till standardförbättringar.

Ett annat alternativ kan därför vara modulbyggnader i avvaktan på permanenta lösningar.

Ett tredje alternativ är att programutbudet anpassas så att efterfrågan på boendeplatser kan minska.

Ekonomi

För skolan har dessa elever mycket stor ekonomisk betydelse, då elevernas hemkommuner betalar för utbildningen och internatet. Kostnaden varierar mellan program och inriktningar och ligger på Ösby högre än snittpriset för en generell gymnasieplats, exempelvis på ett teoretiskt program.

Den interkommunala ersättningen, "elevpengen", för byggprogrammet är cirka 145.000 kronor. För naturbruksprogrammet varierar den mellan cirka 190.000 och 300.000 kronor per läsår, beroende på inriktning.

Varje extern elev genererar alltså under sin studietid intäkter på uppemot 900.000 kronor. Interkommunala kostnader får inte vara högre än den dokumenterade självkostnaden, men även utnyttjade studieplatser har en betydande kostnad. Bäst ekonomi för såväl Sala kommun som för andra betalande kommuner är att skolans resurser nyttjas optimalt, så att det finns elever på alla tillgängliga studieplatser.

Om andelen Sala-elever är oproportionerligt stort och elevantalet litet, på grund av att elever från andra kommuner inte kan tacka ja till lediga platser, blir Sala kommuns kostnader förhållandevis stora.

Utbildning och arbetsmarknad

På sikt har detta också betydelse för skolans framtida utvecklingsmöjligheter.

Investeringar i boendeplatser på elevhemmen behöver ses i denna kontext.

Utredning

Mot bakgrund av ovanstående skulle en utredning om möjligheterna till en utökning av elevhemmen behöva genomföras. Detta om kommunens ambition är att Ösby även i fortsättningen skall kunna svara upp mot den ökade efterfrågan av platser med elever från andra kommuner och utveckla sitt programutbud och attraktionskraften.

Förslag till beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att hos kommunstyrelsen hemställa att den skyndsamt tillsätter en utredning om lämpliga lösningar för att utöka antalet boendeplatser på Ösby och att ambitionen är att dessa kan tas i anspråk senast vid höstterminens start 2022.